

**RECOMANDARE
UNESCO - OIM**

cu privire la

STATUTUL PROFESORILOR

Paris - 05.oct.1966

RECOMANDARE CU PRIVIRE LA STATUTUL PROFESORILOR

Adoptată de Conferința Specială Interguvernamentală cu privire la Statutul Profesorilor
Paris, oct.1966

CUPRINS

	Paragrafe
I. Definiții	1
II. Scop	2
III. Principii directoare	3-9
IV. Obiective și politici directoare	10
V. Pregătirea pentru profesie	11-30
VI. Continuarea pregătirii profesionale	31-37
VII. Angajarea și cariera	38-60
VIII. Drepturile și îndatoririle profesorului	61-84
IX. Condiții pentru predarea și învățarea efectivă	85-113
X. Salariile profesorilor	114-124
XI. Protecția socială	125-140
XII. Deficitul de cadre didactice	141-145
XIII. Măsuri finale	146

Conferința specială Interguvernamentală cu privire la Statutul Profesorilor,
Reafirmând că dreptul la educație este un drept fundamental al omului,
Conștienți de responsabilitatea statelor în a asigura condiții pentru o educație
corespunzătoare tuturor cetățenilor în concordanță cu Articolul 26 al Declarației Universale a
Drepturilor Omului, cu Principiile 5,7 și 10 ale Declarației Națiunilor Unite cu privire la
Promovarea la Tineret a Idealurilor de Pace, Respect Mutua și Înțelegere Între Popoare,
Preocupați de necesitatea unei educații generale, tehnice și vocaționale mai extensivă și
mai cuprinzătoare, în vederea unei utilizări maxime a tuturor talentelor și inteligențelor
disponibile ca o contribuție esențială la progresul continuu moral și cultural precum și la
dezvoltarea economică și socială,

Recunoscând rolul esențial al profesorilor în propășirea educației și importanța
contribuției lor la dezvoltarea omului și a societății moderne,

Preocupați de a asigura ca profesorii să se bucure de un statut pe măsura acestui rol,
Luând în considerare marea diversitate de legi, reglementări și tradiții care, în diferite
țări, determină formele și organizarea sistemului educațional,

Luând de asemenea în considerare diversitatea acordurilor aplicabile în diferite țări
corpului profesoral, în special acolo unde reglementările valabile pentru serviciile publice li se
aplică și lor,

Convinși că în ciuda tuturor acestor diferențe în toate țările se ridică probleme similare
cu privire la statutul profesorilor și că aceste probleme necesită aplicarea unui set de standarde
și măsuri comune, pe care își propune să le stabilească această recomandare,

Luând notă de prevederile convențiilor internaționale aplicabile profesorilor, și în
particular a instrumentelor preocupate de drepturilor fundamentale ale omului așa cum este
Liberatea de Asocieri și Protecția Dreptului de Organizare a Convențiilor, 1958, Dreptul de
Organizare și Negociere Colectivă, 1949, Convenția Remunerării Egale, 1951, Convenția
Discriminării (Angajare și Ocupare), adoptate de Conferința Generală a Organizației
Internaționale a Muncii, și Convenția împotriva Discriminării în Educație, 1960, adoptată de
Conferința Generală a UNESCO,

Notificând de asemenea recomandările și diferitele aspecte ale pregătirii și statutului
profesorilor din școlile primare și secundare adoptat de Conferința Internațională cu privire la
Educația Publică convocată în comun de UNESCO și Biroul Internațional al Educației, și
Recomandarea privind Învățământul Tehnic și Vocațional, 1962, adoptată de Conferința
Generală a UNESCO,

Cu dorința dorința de a completa standardele existente prin prevederi cu privire la
problemele specifice ale profesorilor și pentru a remedia problemele crizei de profesori,
Am adoptat această Recomandare :

I. Definiții

1. În scopul recomandării

- (a) cuvântul " profesor " acoperă toate persoanele din școli care sunt responsabile cu
educația copiilor;
- (b) expresia " statut " utilizată cu referire la profesori înseamnă atât poziția sau
considerația acordată cât și evidențierea nivelului aprecierii importanței funcției lor și
a competenței lor în realizarea acesteia, prin condițiile de muncă, salarizare și alte
drepturi materiale acordate lor în comparație cu alte categorii profesionale.

II. Scop

2. Această Recomandare se aplică tuturor profesorilor atât din școlile publice cât și din
cele private la nivel preuniversitar : creșe, grădinițe, învățământ primar, gimnazial și
liceal, inclusiv cele tehnice, vocaționale sau de educație artistică.

III. Principii directoare

3. Educația din primii ani de școală trebuie orientată către dezvoltarea multilaterală a
personalității umane și către progresul spiritual, moral, social, cultural și economic al
societății, și totodată adâncului respect pentru drepturile omului și libertățile
fundamentale; în cadrul acestor valori cea mai mare importanță trebuie acordată corelării
lor cu educația pentru pace și înțelegere, toleranță și prietenie între toate națiunile și între
grupurile rasiale sau religioase.

4. Trebuie recunoscut că dezvoltarea educației depinde de calificarea și capacitatea corpului profesoral în general și de calitățile umane, pedagogice și tehnice ale unui profesor, în particular.
5. Statutul profesorilor trebuie să fie proporțional cu nevoia de educație așa cum este evaluată în lumina obiectivelor și telurilor educaționale; trebuie recunoscut că un corect statut acordat profesorilor și o recunoaștere publică a profesiei de educator au o importanță deosebită în deplina realizare a acestor țeluri și obiective.
6. Învățământul trebuie privit ca o profesie : este o formă de serviciu public care cere din partea profesorilor o pricepere specifică și pregătire specializată, dobândită și menținută prin studiu continuu și riguros; necesită de asemenea și un simț personal și colectiv al responsabilității pentru educarea și binele copiilor.
7. Toate aspectele legate de pregătirea și angajarea profesorilor trebuie să fie libere de orice formă de discriminare bazată pe rasă, culoare, sex, religie, opinie politică, origine socială sau națională sau condiția materială.
8. Condițiile de muncă pentru profesori trebuie să fie astfel încât să promoveze optim o învățare eficientă și să permită profesorilor să se concentreze la sarcinile lor profesionale.
9. Organizațiile profesorilor trebuie recunoscute ca o forță care poate contribui major la progresul educației și care de aceea trebuie asociate la stabilirea politicii educaționale.

IV. Obiective și politici educaționale

10. Măsuri adecvate trebuie luate în fiecare țară la nivelul necesar formulării unei politici educaționale cuprinzătoare, potrivit cu Principiile directoare (cap.III), bazate pe toate resursele disponibile, umane și de altă natură. În acest sens, autoritățile competente vor ține cont de importanța pentru profesori a următoarelor principii și obiective :
 - (a) este dreptul fundamental al fiecărui copil să i se asigure cele mai complete posibile oportunități educaționale; o atenție deosebită trebuie acordată copiilor ce necesită un tratament educațional special;
 - (b) toate facilitățile trebuie să fie disponibile în mod egal pentru a permite fiecăruia să se bucure de dreptul la educație fără nici o discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, religie, convingeri politice, origine socială sau națională, sau situație materială;
 - (c) întrucât educația este un serviciu de importanță fundamentală pentru interesul public general, trebuie să fie recunoscută ca o responsabilitate a statului, care trebuie să asigure un număr corespunzător de școli, educație gratuită în aceste școli și asistența financiară pentru copii cu probleme materiale; aceasta nu trebuie interpretată astfel încât să interfereze cu libertatea părinților sau, unde este cazul, a reprezentanților legali de a alege pentru copiii lor alte școli decât cele ale statului, sau astfel încât să interfereze cu libertatea individuală sau de grup de a stabili și conduce instituții educaționale care în conformitate cu standarde educaționale minimale pot fi permise sau aprobate de stat;
 - (d) întrucât educația este un factor esențial pentru creșterea economică, planificarea educațională trebuie să fie o parte integrantă a planificării totale economice și sociale asumate pentru creșterea nivelului de trai;

- (e) întrucât educația este un proces continuu, diferite ramuri ale învățământului trebuie astfel coordonate așa încât să conducă la ridicarea calității educației pentru toți copiii cât și la ridicarea statutului profesorilor;
- (f) trebuie să existe acces liber la un sistem flexibil de școli, în mod adecvat interconexate astfel încât nimic să nu împiedice șansa fiecărui copil de a ajunge la orice nivel și orice tip de educație;
- (g) ca un obiectiv educațional, nici un stat nu trebuie să se mulțumească doar cu o simplă cantitate ci trebuie să fie preocupat de creșterea calității;
- (h) în educație sunt necesare planificări și programe atât pe termen lung cât și pe termen scurt; integrarea eficientă în comunitate a elevilor de azi va depinde mai mult de cerințele viitorului decât de cele de astăzi;
- (i) toate planificările educaționale vor cuprinde la fiecare etapă prevederi primare cu privire la pregătirea și perfecționarea ulterioară a unui număr suficient de profesori calificați și competenți din fiecare zonă, care sunt obișnuiți cu viața populației respective și sunt capabili să predea în limba maternă;
- (j) o cercetare și activitate continuă coordonată sistematic în domeniul pregătirii și perfecționării în serviciu profesorilor este esențială, incluzând, la nivel internațional, proiecte de cooperare și schimburi de rezultate ale cercetării;
- (k) trebuie să existe o strânsă colaborare între autoritățile componente, organizațiile profesorilor, ale patronatului, ale lucrătorilor și ale părinților, precum și cu instituțiile de științe ale educației și de cercetare, în scopul definirii politicii educaționale și a obiectivelor sale precise;
- (l) întrucât atingerea țelurilor și obiectivelor educației depind în mare măsură de mijloacele financiare ce li sunt destinate, o mare prioritate trebuie să fie acordată, în toate țările, pentru a păstra în bugetul național un procent adecvat din venitul național, pentru dezvoltarea sistemului educațional.

V. Pregătirea pentru profesie

Selecția

11. Politica de admitere la cursurile de pregătire a profesorilor va ține cont de necesitatea societății de a avea o ofertă adecvată de profesori care să posede calități morale, intelectuale și psihice necesare și care să aibă cunoștințele și abilitățile cerute de o astfel de meserie.
12. Pentru a realiza aceste deziderate, autoritățile educaționale vor asigura cointeresarea pentru pregătirea în această meserie și suficiente locuri în instituții corespunzătoare.
13. Absolvirea unui curs aprobat oficial pentru pregătirea în această meserie va fi pretins tuturor celor ce încep practicarea acestei profesii.
14. Admiterea la cursurile de pregătire în meseria de profesor va fi condiționată de absolvirea învățământului secundar corespunzător, și de dovedirea aptitudinilor personale corespunzătoare cum ar fi dorința de a ajuta persoanele ce doresc să profeseze în domeniu.

15. Întrucât standardele generale aplicabile admiterii la cursurile de formare a profesorilor trebuie menținute, persoanele cărora le lipsesc anumite cerințe ale formării academice dar care posedă o experiență valabilă, în special în domeniul tehnic și vocațional, vor fi admise.

16. Burse sau asistență financiară trebuie asigurată pentru elevii ce se pregătesc pentru meseria de profesor pentru a facilita urmarea cursurilor necesare și un standard de viață decent; cât de curând posibil, autoritățile competente vor asigura un sistem de instituții pentru pregătirea profesorilor, gratuite.

17. Informațiile cu privire la facilitățile financiare acordate trebuie să fie la îndemâna celor ce doresc să se pregătească pentru această profesie.

18.

- (a) O apreciere corectă trebuie acordată valorii programelor de pregătire a profesorilor urmate în alte țări, pentru a putea constitui parțial sau integral dreptul de a profesa.
- (b) Trebuie făcuți pași în vederea stabilirii unei recunoașteri internaționale a statutului de profesor în baza unor standarde recunoscute pe plan internațional.

Programele de formare a profesorilor

19. Scopul programelor de formare a profesorilor trebuie să dezvolte la fiecare cursant educația și cultura personală, abilitatea lui de a preda și de a educa pe alții, o conștiință a principiilor care conduc la bune relații interumane atât între membrii aceleiași națiuni cât și internațional, precum și simțul responsabilității față de contribuția ce trebuie adusă prin predare ca și prin exemplul personal la progresul social, cultural și economic.

20. Fundamental, programele de formare a unui profesor trebuie să cuprindă :

- (a) cultura generală;
- (b) studiul principalelor elemente ale filozofiei, psihologiei, sociologiei aplicabile în educație, pedagogiei experimentale, administrației școlare și metodelor de predare pentru diferite discipline;
- (c) studii specifice domeniilor în care doresc să predea cursanții;
- (d) practica pedagogică și în activități extracurriculare sub supravegherea unui profesor calificat.

21. 1. Toți profesorii vor fi pregătiți pentru discipline generale, speciale și pedagogice în universități sau în instituții cu un nivel comparabil cu cel al universităților, sau în instituții special destinate formării profesorilor.

2. Conținutul programelor de formare a profesorilor pot fi în mod rezonabil diferențiate în funcție de sarcinile ce revin profesorilor în exercitarea muncii lor în diferite tipuri de școli, așa cum ar fi cele pentru copiii cu handicap sau cele tehnice și vocaționale. În cazul celor din urmă programele vor include realizarea unei experiențe practice ce trebuie dobândită în industrie, comerț sau agricultură.

22. Un program de pregătire poate include într-un curs profesional paralel sau ulterior unui curs universitar sau un curs de specializare sau de cultivare a aptitudinilor.

23. Pregătirea pentru a fi profesor în mod normal ar trebui să fie realizată prin cursuri de zi; aranjamente speciale pot fi făcute pentru studenții mai în vârstă sau persoane din categorii speciale să participe în întregime sau la o parte din cursuri cu frecvență facultativă, cu condiția ca, cuprinsul unor asemenea cursuri și nivelul acumulării să fie la același nivel cu al celor care participă la cursul integral.

24. Atenție ar trebui dată dorinței de a pregăti pentru educație diverse tipuri de profesori, fie pentru școala primară, gimnaziu, liceu, școală tehnică, specială sau profesională, în instituții legate organic sau geografic unele de altele.

Instituții de pregătire a profesorilor

25. Personalul din instituțiile de pregătire a profesorilor ar trebui calificat să predea în disciplina lor proprie la un nivel echivalent cu acela al unui învățământ superior.

Personalul ce predă obiectele pedagogice ar trebui să posedă experiență practică de predare în școli și ori de câte ori este posibil să-și reamprospăteze periodic această experiență prin predare în școli, ca sarcină secundară.

26. Cercetarea și experimentarea în educație și în predarea obiectelor deosebite ar trebui promovată prin facilități de cercetare în instituție și prin munca efectuată de studenți și cadre didactice. Tot corpul profesoral preocupat cu pregătirea profesorilor, ar trebui să aplice rezultatele cercetărilor în domeniul de care sunt preocupați și să se străduiască să transmită aceste rezultate studenților.

27. Studenții ca și personalul didactic ar trebui să aibă ocazia exprimării punctelor lor de vedere asupra legilor ce guvernează viața, munca și disciplina unui institut de pregătire a profesorilor.

28. Instituțiile de pregătire a profesorilor ar trebui să constituie un centru de dezvoltare în serviciul educației atât prin menținerea școlilor la nivelul rezultatelor, progresului metodologic și al cercetării cât și prin reflectarea în propria lor muncă a experienței școlii și profesorilor.

29. Instituțiile de pregătire a profesorilor ar trebui să certifice parcurgerea satisfăcătoare de către student a cursului, fie separat, fie în comun și în colaborare cu alte instituții de înaltă pregătire sau cu alte autorități competente.

30. Autoritățile școlare în cooperare cu instituțiile de pregătire a profesorilor ar trebui să ia măsuri adecvate, să asigure cadre noi, bine pregătite, cu un angajament conform cu pregătirea lor, dorințele și situațiile lor personale.

VI. Continuarea pregătirii profesorilor

31. Autoritățile și profesorii ar trebui să recunoască importanța educației organizate, desemnată să asigure o îmbunătățire sistematică a calității și conținutului educației și a tehnicilor de predare.

32. Autoritățile în consultare cu organizațiile profesorilor ar trebui să promoveze stabilirea unui sistem larg de educație organizată gratuit, accesibil tuturor profesorilor. Un astfel de sistem ar trebui să furnizeze o varietate de regulamente și ar trebui să includă participarea instituțiilor de pregătire a profesorilor, a instituțiilor culturale și științifice și a organizațiilor profesorilor. Cursurile de actualizare ar trebui organizate mai ales pentru profesorii ce se întorc la catedră după o pauză în serviciu.

33. (1). Cursuri și alte facilități similare ar trebui în așa fel concepute încât să permită profesorilor să-și îmbunătățească pregătirea, să modifice sau să-și lărgască scopul muncii lor sau să-l îndeplinească și să fie la curent cu obiectul lor și domeniul de educație, atât în ceea ce privește conținutul cât și metoda.

(2). Ar trebui luate măsuri pentru a pune la dispoziție cărți și materiale, profesorilor, pentru a-și îmbunătăți educația generală și calificarea lor profesională.

34. Profesorilor ar trebui să li se dea atât șansa cât și stimulentele de a participa la cursuri și ar trebui să profite la maximum de ele.

35. Autoritățile școlare ar trebui să facă tot posibilul să se asigure că școlile pot aplica rezultatele relevante ale cercetării atât în obiectele de studiu cât și în metodele de predare.

36. Autoritățile ar trebui să încurajeze și cât mai mult posibil să ajute profesorii să călătorească în propria lor țară cât și în străinătate, fie în grupe sau individual, cu scopul continuării educației lor.

37. Ar fi de dorit ca măsurile luate pentru pregătirea și continuarea educației profesorilor să fie dezvoltate și susținute de o cooperare tehnică și financiară sau pe o bază regională sau internațională.

VII. Angajarea și cariera

Admiterea în profesia de cadru didactic

38. În colaborare cu organizațiile profesorilor, politica guvernamentală de recrutare a angajaților ar trebui în mod clar definită la un nivel adecvat, iar regulile ar trebui să fie stabilite prin fixarea drepturilor și îndatoririlor profesorilor.

39. O perioadă de probă la admiterea în învățământ ar trebui recunoscută de către profesor și forurile tutelare ca o șansă pentru încurajarea și susținerea celui admis și pentru stabilirea și menținerea unor standarde profesionale potrivite precum și pentru propria dezvoltare a profesorului și a programului său în predare. Durata normală a perioadei de probă ar trebui să fie cunoscută dinainte și condițiile pentru parcurgerea ei în mod satisfăcător ar trebui să fie strâns legate de competența profesională. Dacă profesorul eșuează în parcurgerea în mod satisfăcător a perioadei de probă, el ar trebui să fie informat asupra motivelor și ar trebui să aibă dreptul să facă o contestație.

Avansarea și promovarea

40. Profesorii ar trebui să poată, cu condiția să posede calificările necesare, să se transfere de la o școală la alta, indiferent de nivel, în interiorul rețelei de învățământ.

41. Organizarea și structura unei rețele de învățământ, incluzând școlile particulare, ar trebui să prevadă posibilități adecvate și recunoașterea unor responsabilități adiționale de a fi exercitate de profesori cu condiția că acele responsabilități să nu fie în detrimentul calității sau continuității lor profesionale.

42. Ar trebui dată o atenție avantajului școlilor suficient de mari, în beneficiul elevilor și al șanselor personalului didactic de a fi derivat dintr-un șir de responsabilități duse la îndeplinire de profesori diferiți.

43. Posturile cu responsabilitate sporită în educație, cum ar fi cele de inspector, administrator, director cu probleme de învățământ și alte posturi cu responsabilități speciale ar trebui date pe cât este posibil profesorilor cu experiență.

44. Promovarea ar trebui să se bazeze pe o apreciere obiectivă a calificării profesorului pentru noul post, printr-o referire strictă numai la criteriile profesionale stabilite prin consultarea cu organizațiile profesorilor.

Siguranța postului

45. Stabilitatea angajării și siguranța ocupării postului profesional sunt esențiale pentru obiectivele educației precum și prin aceea că profesorul ar trebui să fie în siguranță chiar când schimbările în organizarea sistemului școlar intern sunt făcute.

46. Profesorii ar trebui să fie în mod adecvat protejați împotriva acțiunilor arbitrare ce le afectează poziția profesională sau cariera.

Măsuri disciplinare legate de abateri-încălări în conduita profesională

47. Măsurile disciplinare aplicate profesorilor vinovați de încălcări ale regulamentului profesional ar trebui să fie în mod clar definite. Faptele și orice efect al lor ar trebui să fie făcute publice, dacă profesorul cere acest lucru, exceptând cazul în care este implicată interdicția de a preda sau protecția și binele elevilor.

48. Organele competente să propună sau să aplice sancțiuni și pedepse - ar trebui să fie în mod clar desemnate.

49. Organizațiile profesorilor ar trebui să fie consultate când mecanismul ce se ocupă cu măsurile disciplinare sunt stabilite.

50. Fiecare profesor ar trebui să se bucure de măsuri de siguranță echitabile la fiecare etapă a oricărei proceduri disciplinare și în particular :

(a) dreptul de a fi informat în scris asupra declarațiilor și motivelor;

(b) dreptul de a avea acces deplin la probele cazului;

(c) dreptul de a se apăra singur și de a fi apărat de un reprezentant, la alegerea sa, un timp suficient fiind dat profesorului pentru pregătirea apărării;

(d) dreptul de a fi informat în scris asupra deciziilor luate și a motivelor ce le-au provocat;

(e) dreptul de a face apel la autoritățile și organele competente desemnate.

51. Autoritățile ar trebui să recunoască faptul că eficiența măsurilor disciplinare precum și disciplina în sine ar fi sporite considerabil dacă profesorii ar fi judecați în prezența colegilor.

52. Măsurile de la paragrafele 47 - 51 nu vor afecta în nici un caz procedurile obișnuite aplicate, conform legilor și regulamentelor naționale, actelor penale.

Examene medicale

53. Profesorilor ar trebui să li se ceară să efectueze examene medicale periodice, gratuite.

Profesoare cu responsabilități familiale

54. Căsătoria nu ar trebui să fie considerată ca un impediment în primirea și angajarea femeilor, nici n-ar trebui să afecteze salariul sau alte condiții de muncă.

55. Directorilor ar trebui să li se interzică rezilierea contractelor de serviciu pe motiv de sarcină și concediu de maternitate.

56. Instituții cum ar fi creșele și grădinițele ar trebui înființate pentru a avea grijă de copiii profesorilor familiști.

57. Măsuri ar trebui luate pentru a permite femeilor cu responsabilități familiale să obțină posturi în localitățile unde domiciliază și să permită cuplurilor de profesori să predea în apropierea casei sau în aceeași școală.

58. În cazuri similare profesoarele cu responsabilități familiale care au ieșit din învățământ înainte de pensionare ar trebui încurajate să revină în învățământ.

Program redus

59. Autoritățile și școlile ar trebui să recunoască valabilitatea programului redus efectuat la nevoie de profesori calificați care din anumite motive nu pot susține o normă întreagă.

60. Profesorii angajați frecvent cu program redus ar trebui :

(a) să primească proporțional aceeași plată și să se bucure de aceleași condiții de angajare ca și profesorii cu normă întreagă;

(b) să le fie acordate drepturi corespunzătoare cu ale profesorilor cu normă întreagă, cum ar fi : concedii plătite, concedii de boală și concedii de maternitate, cu condiția respectării obligațiilor profesionale;

(c) să aibă dreptul la o protecție socială adecvată și similară, inclusiv asigurarea pensiei.

VIII. Drepturi profesionale

61. Cadrul didactic ar trebui să beneficieze de drepturi profesionale în exercitarea obligațiilor de învățământ. De vreme ce profesorii sunt calificați să judece mijloacele și metodele de predare cele mai potrivite pentru elevii lor, ar trebui să li se acorde rolul esențial în alegerea și adaptarea materialului predat, selectarea manualelor și aplicarea metodelor de predare în cadrul programelor aprobate și în colaborare cu autoritățile competente.

62. Profesorii și organizațiile lor ar trebui să participe la realizarea unor cursuri, manuale și metode de predare noi.

63. Orice modalități de inspectare sau supervizare ar trebui elaborate pentru încurajarea și susținerea profesorilor în practicarea meseriei lor și nu să îngrădească inițiativa, libertatea și responsabilitatea lor.

64. (1). Când orice fel de apreciere directă a activității profesorului este cerută, o astfel de evaluare ar trebui să fie obiectivă și adusă la cunoștința profesorului.

(2). Profesorul ar trebui să aibă dreptul de a contesta evaluările pe care le consideră incorecte.

65. Profesorii ar trebui să fie liberi să utilizeze aceste tehnici de evaluare considerate utile pentru aprecierea progresului elevilor, dar ar trebui să se asigure că nu implică aprecieri incorecte la nivel individual.

66. Autoritățile ar trebui să dea o importanță adecvată recomandării profesorilor privind profilul de urmat pentru un elev.

* 67. Orice efort posibil ar trebui făcut pentru a realiza o cooperare strânsă profesor- părinți în interesul elevului, dar profesorii ar trebui protejați împotriva imixtiunii incorecte și nejustificate a părinților în domenii ce țin de competența profesorului.

68. (1). Părinții ce au o reclamație împotriva școlii sau a profesorului trebuie să aibă posibilitatea de a o discuta cu directorul școlii în primul rând și cu profesorul în cauză. Orice reclamație ulterioară adresată autorităților superioare ar trebui făcută în scris și o copie înmănată profesorului.

(2). Investigațiile reclamațiilor ar trebui conduse de așa manieră încât profesorii să aibă șansa de a se apăra și nici un fel de publicitate să nu se facă în cazul respectiv.

69. În timp ce profesorii ar trebui să fie foarte atenți pentru evitarea conflictelor cu elevii, directorii ar trebui să-i protejeze împotriva riscului de a fi prejudiciați în cadrul școlii sau activităților școlare din motive extrașcolare.

Responsabilitățile profesorilor

70. Recunoscând că statutul profesiei lor depinde în mare măsură de ei înșiși, toți profesorii ar trebui să adere la cele mai înalte standarde în toată activitatea profesională.

71. Standardele profesionale asociate cu competențele profesionale ar trebui definite și susținute cu participarea organizațiilor profesorilor.

72. Profesorii și organizațiile lor ar trebui să colaboreze în totalitate cu autoritățile pentru interesul elevilor, al sistemului de învățământ și al societății în general.

73. Codul etic sau de comportament ar trebui stabilit de către organizațiile profesorilor, întrucât acesta contribuie în mare măsură la asigurarea prestigiului profesiei și la exercitarea îndatoririlor profesionale în conformitate cu principiile adoptate.

74. Profesorii ar trebui să fie pregătiți pentru participarea la activități extrașcolare în beneficiul elevilor și adulților.

Relația între profesori și sisteme de învățământ

75. Pentru ca profesorii să duca la îndeplinire responsabilitățile lor, autoritățile ar trebui să stabilească și să folosească constant modalități recunoscute de consultare a organizațiilor profesorilor pe teme ca : politica educațională, organizarea școlii și noi dezvoltări în sistemul de învățământ.

76. Autoritățile și profesorii ar trebui să recunoască importanța participării profesorilor prin organizațiile lor sau prin alte căi la etapele menite să îmbunătățească calitatea sistemului de învățământ, a cercetării în domeniul învățământului și a dezvoltării și răspândirii metodelor noi.

77. Forurile tutelare ar trebui să faciliteze înființarea și activitatea comisiilor în interiorul școlii sau într-un cadru mai larg, să promoveze cooperarea profesorilor de aceeași specialitate și să se ia în considerare opiniile și sugestiile acestor comisii.

78. Personalul administrativ sau de altă factură responsabil de aspectele sistemului de învățământ ar trebui să stabilească relații bune cu profesorii și această apropiere ar trebui să fie reciprocă.

Drepturile profesorilor

79. Participarea profesorilor la viața publică și socială ar trebui încurajată în interesul dezvoltării individuale a profesorilor, al sistemului de învățământ și al societății în general.

80. Profesorii ar trebui să fie liberi să-și exercite toate drepturile civice proprii tuturor cetățenilor și să poată candida la posturile publice.

81. Când cerințele postului public sunt de așa natură încât profesorul trebuie să renunțe la îndatoririle profesionale, postul ar trebui să-i fie păstrat pentru vechime în muncă și pensionare odată cu posibilitatea revenirii pe postul propriu, sau unui post echivalent după ce perioada deținerii postului public a expirat.

82. Atât salariile cât și condițiile de muncă pentru profesori ar trebui să fie hotărâte printr-un proces de negociere între organizațiile profesorilor și forurile tutelare.

83. Mecanismele benevole și statutare ar trebui stabilite în conformitate cu dreptul profesorilor de a negocia, prin organizațiile lor, cu autoritățile publice sau private.

84. Un mecanism de legătură similar ar trebui creat pentru a se ocupa de rezolvarea litigiilor dintre profesori și foruri tutelare ocazionate de condițiile de angajare. Dacă modalitățile și procedurile stabilite pentru aceste scopuri ar putea fi extinse sau dacă o criză intervine în negocierile dintre părți, organizațiile profesorilor ar trebui să aibă dreptul de a se adresa altor organizații pentru apărarea intereselor lor legitime.

LX. Condiții pentru predarea și învățarea efectivă

85. Având în vedere că profesorul este un specialist valoros, activitatea sa ar trebui să fie în așa fel organizată și susținută, încât să se evite irosirea timpului și energiei sale.

Efectivul clasei

86. Efectivul clasei ar trebui să fie astfel încât să permită profesorului să acorde atenția fiecărui elev. Din când în când pot fi date dispoziții pentru grupuri mici sau chiar indicații individuale în scopul remedierii activității și ocazional indicații pentru grupuri mai mari constând în mijloace audio-vizuale.

Personalul auxiliar

87. Cu scopul de a permite profesorilor să se concentreze asupra îndatoririlor profesionale, școlile ar trebui să fie dotate cu personal auxiliar care să îndeplinească activitățile din afara procesului de învățământ.

Mijloace de predare

88. (1) Forurile tutelare ar trebui să asigure profesorilor și elevilor mijloace moderne de predare. Astfel de mijloace nu ar fi trebuit privite ca înlocuitori ai profesorilor, ci ca modalități de îmbunătățire a calității predării și extinderii beneficiilor educaționale la un mare număr de elevi.

(2) Autoritățile ar trebui să promoveze cercetarea pentru producerea acestor mijloace și să încurajeze profesorii să participe în mod activ la o astfel de cercetare.

Timpul de lucru

89. Norma de lucru zilnică sau săptămânală a profesorilor ar trebui stabilită prin consultarea cu organizațiile profesorilor.

90. La fixarea orelor de predare ar trebui luați în considerare toți factorii relevanți pentru sarcinile profesionale cum ar fi :

- (a) numărul elevilor cu care profesorul trebuie să lucreze zilnic sau săptămânal;
- (b) necesitatea unui anumit timp pentru planificarea și pregătirea adecvată a lecțiilor și pentru evaluarea activității;
- (c) numărul diferitelor lecții stabilite pentru predare în fiecare zi;
- (d) timpul cerut profesorului de participarea la cercetare, activități școlare și extrașcolare, îndatoriri de supraveghere și consiliere a elevilor;
- (e) dorința de a avea timp disponibil pentru întâlnirile cu părinții privind progresul elevilor.

91. Profesorii ar trebui să aibă timpul necesar pentru a participa la programele de perfecționare.

92. Participarea profesorilor la activități extrașcolare n-ar trebui să constituie o sarcină în plus și să se interfereze cu îndeplinirea principalelor sarcini ale profesorului.

93. Profesorii însărcinați cu responsabilități educative în plus față de predarea la clasă ar trebui să aibă o reducere corespunzătoare a normei de predare.

Concedii anuale plătite

94. Toți profesorii ar trebui să se bucure de dreptul la un concediu anual integral plătit.

Concediul de studii

95. (1). Profesorilor ar trebui să le fie garantat periodic concediul de studii integral sau parțial plătit.
(2). Perioada concediilor de studii ar trebui să fie adăugată la vechime și pensie.
(3). Profesorii din zone îndepărtate de centrele populate recunoscute de autoritățile publice, ar trebui să beneficieze de concedii de studii mai des.

Concedii speciale

96. Concediile pentru schimburi culturale bi- și multilaterale ar trebui considerate ca perioadă de lucru.
97. Profesorii angajați în proiecte de asistență tehnică ar trebui să aibă concediu și drepturi la vechime și pensie în țara natală. În plus ar trebui făcute aranjamente speciale pentru a acoperi cheltuielile imprevizibile.
98. Profesorii străini ar trebui să beneficieze de un concediu similar acordat de țara natală împreună cu drepturile de vechime și pensie.
99. (1). Profesorilor ar trebui să li se acorde ocazional concediu cu plată completă pentru a participa la activitățile propriilor organizații.
(2). Profesorii ar trebui să aibă dreptul de a obține funcții în organizațiile proprii. În aceste cazuri, funcția lor ar trebui să fie echivalentă cu una publică.
100. Profesorilor ar trebui să li se acorde concediu cu plată integrală pentru motive personale, ce au fost specificate în contractul de muncă.

Concediul de boală și de maternitate

101. (1). Profesorii au dreptul la concediu de boală plătit.
(2). În determinarea perioadei de plată parțială sau totală se vor lua în considerare cazurile de izolare necesară și îndelungată a profesorilor de elevi.
102. Acordarea ar trebui făcută în conformitate cu standardele aprobate de Organizația Internațională a Muncii în domeniul protecției maternității și în special conform Convenției Protecției Maternității din 1919 și Convenției pentru Protecția Maternității revizuite în 1952 precum și Standardelor stipulate în paragraful 126 din acest material.
103. Profesoarele cu copii ar trebui încurajate să rămână în serviciu prin măsuri care să le permită, la cerere, să obțină concediu suplimentar, fără plată, până la un an după naștere, fără pierderea locului de muncă, fiind asigurate toate drepturile rezultate din contractul de muncă.

Schimburi profesionale de experiență

104. Autoritățile ar trebui să recunoască valoarea schimburilor culturale și profesionale ale profesorilor și ale sistemelor de învățământ efectuate între țări și a călătoriilor în străinătate a profesorilor; ele ar trebui să extindă asemenea ocazii și să ia în considerare experiența acumulată în străinătate de către profesori.
105. Selecția pentru asemenea schimburi ar trebui făcută fără nici o discriminare, iar persoanele vizate nu ar trebui alese pe considerente politice.
106. Profesorii care călătoresc pentru a studia și lucra în străinătate ar trebui să beneficieze de facilități adecvate și asigurări potrivite postului și statutului lor.
107. Profesorii ar trebui încurajați să împărtășească din experiența dobândită în străinătate colegilor.

Imobile școlare

108. Imobilele școlare ar trebui să fie sigure și atractive în toată construcția lor și funcționale prin amplasare; ele trebuie să fie adecvate unui proces de învățământ efectiv și pentru activități extrașcolare, iar în zonele rurale să fie asemeni unui complex cultural; ele ar trebui construite conform standardelor sanitare în vigoare, conform unei întrețineri economice, durabilității și adaptabilității.
109. Autoritățile ar trebui să se asigure că sunt păstrate condițiile școlare în mod adecvat, în așa fel încât să nu amenințe sănătatea și securitatea elevilor și profesorilor în nici un fel.
110. În proiectarea noilor școli opinia reprezentanților profesorilor ar trebui luată în considerare. În construirea noilor școli ar trebui consultat personalul didactic aferent.

Măsuri speciale pentru profesorii din zonele rurale și îndepărtate

111. (1). Ar trebui acordate profesorilor și familiilor lor din zonele îndepărtate de centrele populate și recunoscute ca atare de către autoritățile publice, condiții de locuire decente, de preferință gratuite sau în orice caz cu o chirie redusă.
(2). În țările în care profesorilor, în plus față de îndatoririle normale de predare, li se cere să promoveze și să stimuleze activitățile sociale, planurile și programele de dezvoltare, ar trebui să includă măsuri pentru locuințe potrivite profesorilor.
112. (1). La numirea sau transferul în școli din zone îndepărtate, profesorilor ar trebui să le fie plătite cheltuielile de drum și mutare, pentru ei și familiile lor.
(2). Profesorilor din asemenea zone, când este necesar, ar trebui să li se acorde facilități speciale de călătorie pentru a le permite menținerea standardelor profesionale.
(3). Profesorii transferați în zone îndepărtate, ca recompensă, ar trebui să li se plătească cheltuielile de călătorie de la locul de muncă spre orașul de reședință, la plecarea anuală în concediu.
113. Ori de câte ori profesorii sunt expuși unor greutăți deosebite ar trebui compensați prin plată sau prin alocații speciale de întreținere ce ar trebui incluse în câștigurile ce servesc la stabilirea pensiei.

X. Salariile profesorilor

114. Printre diverșii factori ce afectează statutul profesorilor, o importanță deosebită ar trebui acordată salariului, considerând că în actualele condiții mondiale alți factori, cum ar fi rangul sau considerația acordată lor și gradul de apreciere al importanței funcției lor, depind în mare măsură, ca și în alte profesii similare, de poziția economică în care ei sunt situați.
115. Salariile profesorilor ar trebui :
- să reflecte importanța socială a funcției de profesor și în consecință importanța profesorilor precum și a responsabilităților de tot felul ce intră în sarcina lor din momentul numirii pe post;
 - să fie comparabile în mod favorabil cu cele plătite în alte meserii ce solicită calificări similare sau echivalente;
 - să furnizeze profesorilor mijloace de asigurare a standardelor de viață pentru ei și familiilor lor precum și să le asigure continuarea educației și investirea în activitățile culturale dorite astfel încât să-și sporească pregătirea profesională;
 - să aibă în vedere faptul că anumite posturi cer calificări înalte și experiență cu responsabilități sporite.
116. Profesorii ar trebui plătiți în baza treptelor de salarizare stabilite de comun acord cu organizațiile profesorilor. În nici un caz profesorii calificați, în perioada de probă sau angajați temporar n-ar trebui să fie plătiți conform unei trepte inferioare de salarizare celei stabilite pentru profesorii titulari.
117. Structura salarizării ar trebui stabilită în așa fel încât să nu creeze nedreptăți sau anomalii care să producă fricțiuni între diferitele grupe de profesori.
118. Când un număr maximal de ore la o clasă este stabilit, un profesor al cărui program obișnuit depășește norma, ar trebui să primească o plată suplimentară, pe baza unei grile de salarizare aprobate.
119. Diferențele de salarizare ar trebui să se bazeze pe criterii obiective cum ar fi : gradul de calificare, vechime, gradul de responsabilitate, dar diferența dintre salariul minim și maxim să fie rezonabilă.
120. În stabilirea locului în grila de salarizare a unui profesor de discipline tehnice sau practice, care nu este licențiat, retribuția ar trebui întocmită având în vedere valoarea pregătirii și experienței practice.
121. Salariile profesorilor ar trebui calculate pe baza unei grile anuale.
122. (1). Avansarea în grad prin sporurile de salariu acordate la intervale regulate, de preferință anual, ar trebui luată în considerare.
- (2). Trecerea de la salariul minim la cel maxim n-ar trebui să depășească o perioadă de 10-15 ani.
- (3). Profesorilor ar trebui să li se acorde creșteri de salariu pentru activitatea desfășurată în timpul perioadei de probă sau angajare temporară.
123. (1). Grila de salarizare a profesorilor ar trebui revăzută periodic luând în considerare factori cum ar fi creșterea costului de trai, creșterea productivității ce duce, în țară, la condiții superioare de viață sau la o creștere generală a salarizării.
- (2). Când ajustarea sistemului de salarizare a fost adoptată ca urmare a creșterii indicelui de trai, alegerea acestuia ar trebui hotărâtă cu participarea organizației

profesorilor și orice sumă acordată costului de viață ar trebui privită ca o parte componentă a câștigurilor luate în considerare la stabilirea pensiei.

124. Nici un sistem de impozitare în scopul determinării salariilor n-ar trebui introdus sau aplicat fără o consultare prealabilă sau o acceptare din partea organizațiilor profesorilor în cauză.

XI. Protecția socială

Dispoziții generale

125. Toți profesorii, indiferent de tipul de școală în care lucrează, ar trebui să se bucure de o protecție socială egală sau similară. Protecția ar trebui să fie extinsă pe perioadele de probă și de pregătire pentru aceia ce sunt în mod obișnuit angajați ca profesori.

126. (1). Profesorii ar trebui protejați prin măsuri de asigurare socială. În concordanță cu toate prevederile incluse în Convenția Organizației de Muncă și Protecție Socială (Standard minim) 1952 adică prin asistență medicală, compensare pentru boală, șomaj, vârstă înaintată, prejudicii profesionale, familie, maternitate, invaliditate și urmași.

(2). Standardele pentru protecție socială stabilite pentru profesori ar trebui să fie cel puțin la fel de favorabile ca cele stabilite în articolele relevante ale Convenției Organizației Muncii și Protecției Sociale (Standard minim) 1952.

(3). Beneficiile asigurării sociale stabilite pentru profesori ar trebui să fie acordate ca un drept în sine.

127. Protecția socială a profesorilor trebuie să aibă în vedere condițiile speciale de angajare așa cum sunt indicate în paragrafele 128-140.

Asistență medicală

128. În regiunile unde nu există posibilități pentru îngrijirea medicală, profesorilor ar trebui să li se plătească cheltuieli de transport necesare pentru obținerea unei îngrijiri medicale potrivite.

Ajutor de boală

129. (1). Ajutorul de boală ar trebui acordat de-a lungul unei perioade de incapacitate de muncă ce implică suspendarea câștigului.

(2). Ar trebui plătit din prima și în fiecare caz de suspendare a câștigului.

(3). Când durata ajutorului de boală este limitată la o perioadă anumită ar trebui luate măsuri de extindere în cazurile în care este necesară izolarea profesorului de elevi.

Ajutor pentru prejudicii profesionale

130. Profesorii ar trebui protejați împotriva consecințelor prejudiciilor suferite nu numai în timpul predării la școală, ci și când sunt angajați în activități școlare departe de perimetrul școlii.

131. Anumite boli infecțioase răspândite printre copii ar trebui privite ca boli profesionale când sunt contractate de profesori care au fost expuși în virtutea contactului lor cu elevii.

Ajutor pentru vârstă înaintată

132. Pensia dobândită de un profesor în orice sistem de învățământ dintr-o țară ar trebui să fie transferabilă dacă profesorul își schimbă locul de muncă în acea țară.

133. Luând în considerare reglementările internaționale, profesorii care, în cazul unui deficit de cadre didactice recunoscut, continuă serviciul după pensionare, ar trebui să primească o compensare la calculul pensiei pentru anii suplimentari în serviciu, fie să existe posibilitatea unei pensii suplimentare de la un organ adecvat.

134. Ajutorul de bătrânețe ar trebui raportat la ultima salarizare, încât profesorul să-și poată menține un standard de viață adecvat.

Ajutorul de invaliditate

135. Ajutorul de invaliditate ar trebui să fie plătit profesorilor care sunt nevoiți să interzică activitatea de predare datorită unor disfuncții mentale sau fizice. Ar trebui luate măsuri pentru garantarea pensiilor acolo unde alocația nu este acoperită printr-un ajutor de boală suficient sau alte mijloace.

136. Când invaliditatea este doar parțială, adică profesorul este capabil să realizeze un program redus, ar trebui plătit ajutorul pentru invaliditate parțială.

137. (1). Ajutorul de invaliditate ar trebui raportat la ultima salarizare, încât profesorul să-și poată menține un nivel de trai adecvat.

(2). Ar trebui luate măsuri pentru îngrijirea medicală și ajutoare pentru reintegrare sau unde aceasta nu este posibilă, îmbunătățirea sănătății profesorilor incapacitați precum și crearea unor servicii de recuperare a profesorilor incapacitați acolo unde este posibil, pentru reluarea activității lor anterioare.

Pensia de urmaș

138. Condițiile de acceptare ale pensiei de urmaș și a cuantumului pensiei ar trebui să fie de așa natură încât să permită urmașilor să-și mențină un standard de viață adecvat, în așa fel încât să asigure bunăstarea și educația copiilor urmași.

Mijloace de realizare a protecției sociale pentru profesori

139. (1). Protecția socială a profesorilor ar trebui asigurată pe cât posibil pe baza unei scheme general aplicabile persoanelor angajate în sectorul public sau într-unul particular omolog.

(2). Când nu există o schema generală curentă pentru una sau mai multe situații, ar trebui stabilite reguli speciale statutare sau non-statutare.

(3). Unde nivelul ajutorului social dintr-o schemă generală este inferior celui prevăzut în această recomandare, ar trebui adus la standardul necesar prin mijlocirea unor paragrafe suplimentare.

140. Ar trebui luată în vedere posibilitatea asocierii reprezentanților organizațiilor profesorilor, cu administrarea planurilor speciale și suplimentare, inclusiv investirea fondurilor lor.

XII. Deficitul de cadre didactice

141. (1). Ar trebui să fie un principiu director ca orice problemă acută de înlocuire să fie făcută prin măsuri recunoscute ca excepționale ce nu micșorează sau în orice caz nu periclitează standardele profesionale ce au fost sau urmează să fie stabilite și care minimalizează efectul negativ de educație a elevilor.

(2). Recunoscând ca anumite pârghii desemnate să rezolve deficitul de cadre didactice, cum ar fi clasa supranumerară și suplimentarea excesivă a orelor de predare sunt incompatibile cu scopurile și obiectivele educaționale, fiind în detrimentul elevilor, forurile competente, în procedură de urgență, ar trebui să anuleze și să stopeze aceste procedee lipsite de utilitate.

142. În țările în curs de dezvoltare, unde cazurile de suplinire pot duce la programe rapide de pregătire intensivă a profesorilor, un curs de pregătire completă ar trebui să fie accesibil ca să specializeze profesori bine pregătiți profesional, abilitați să îndrume și să conducă sistemul educațional.

143. (1). Studenții admiși la aceste cursuri intensive vor trebui selectați pe baza standardelor aplicate admiterii la un curs normal sau superior pentru a fi în stare ulterior să răspundă cerințelor unui program complet.

(2). Facilități speciale incluzând concediu de studii plătit integral ar trebui să permită acestor studenți să-și completeze studiile în timpul funcționării pe post.

144. (1). Persoanele necalificate ar trebui să lucreze sub supravegherea și directa îndrumare a profesorilor calificați.

(2). Ca o condiție a menținerii pe post acestor persoane li se va cere să-și completeze sau să-și termine studiile.

145. Autoritățile ar trebui să aprobe ca îmbunătățirile în statutul social și economic al cadrului didactic, condițiile de muncă și viață, condițiile de angajare și perspectivele carierei lor sunt cele mai bune căi de depășire a deficitului existent de cadre competente și cu experiență, și de atragere și menținere în activitatea de profesor a unui număr substanțial de profesori integral calificați.

XIII. Dispoziții finale

146. Când profesorul se bucură de un statut care este în anumite cazuri superior celui stabilit în aceste paragrafe, termenii lui nu ar trebui să fie invocați pentru a diminua statutul deja acordat.

Editat de Departamentul de presă
și publicații al FSIPR - SIPRESS

© Toate drepturile acestei versiuni
aparțin editorului și sunt protejate
conform legii.

EU